

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.3.2012
COM(2012) 128 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά

με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

σχετικά

με τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας

1. Εισαγωγή

Η Βαλτική Θάλασσα εξακολουθεί να αποτελεί μια από τις πιο ευπαθείς περιοχές της Ευρώπης. Μαζί με τα φύκια που αναπτύσσονται κάθε καλοκαίρι, όλο και περισσότερα αλλά και μεγαλύτερα πλοία διέρχονται από τα πιο στενά και ρηγά περάσματά της. Η υπέρβαση των διαιρέσεων του παρελθόντος ακόμη δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι δεσμοί που ενώνουν τους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και του εμπορίου πρέπει να ενισχυθούν, ενώ οι συνδέσεις στους τομείς των μεταφορών και της ενέργειας παρουσιάζουν μεγάλα κενά – τα ανατολικά και βόρεια τμήματα της περιοχής βρίσκονται ακόμη υπερβολικά συχνά σε απομόνωση από την υπόλοιπη ΕΕ.

Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο τον Ιούνιο του 2009, κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας (EUSBSR). Η στρατηγική αυτή έχει ως αντικείμενο τις βασικές προκλήσεις του βιώσιμου περιβάλλοντος, της ευημερίας, της προσβασιμότητας και της ασφάλειας, αλλά και τις ευκαιρίες να μετατραπεί η εν λόγω περιοχή σε μια ολοκληρωμένη, προοδευτική ζώνη παγκόσμιου επιπέδου, στην κορυφή της Ευρώπης. Σκοπός της είναι να συντονίσει τη δράση που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη, οι περιφέρειες και οι δήμοι, η ΕΕ, οι οργανώσεις σε ολόκληρη την περιοχή της Βαλτικής, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, έτσι ώστε να αναπτυχθεί αποτελεσματικότερα η περιοχή. Η στρατηγική προβλέπει επίσης την περιφερειακή εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής.

Η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση προόδου τον Ιούνιο του 2011¹. Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, στα συμπεράσματά του της 15ης Νοεμβρίου 2011, κάλεσε «την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να επανεξετάσει την EUSBSR έως τις αρχές του 2012». Η παρούσα ανακοίνωση ανταποκρίνεται στο αίτημα αυτό προτείνοντας:

- Βελτιώσεις στη στρατηγική εστίαση,
- Ευθυγράμμιση των σχετικών πολιτικών και της χρηματοδότησης,
- Αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των διαφόρων συντελεστών,
- Βελτίωση της επικοινωνίας.

Η παρούσα στρατηγική πρέπει να αντικατοπτρίζει τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, τις μεταβολές στην

¹ COM(2011)381 τελικό.

εξελισσόμενη πολιτική της ΕΕ -συμπεριλαμβανομένης της σημασίας που αποδίδουν στη συνεργασία το προτεινόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις της πολιτικής συνοχής- ιδίως όσον αφορά τη μεγαλύτερη θεματική συγκέντρωση, καθώς και τη θέση που καταλαμβάνουν οι στρατηγικές για τις μακροπεριφέρειες και τις θαλάσσιες λεκάνες στο κοινό στρατηγικό πλαίσιο, τις συμβάσεις εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα.

Η συνεργασία σχετικά με την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ενισχύει και διευκολύνει άλλες πολιτικές της ΕΕ, όπως είναι οι πολιτικές για την κλιματική αλλαγή, ο Ορίζοντας 2020 στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και το «Erasmus για όλους» για τη μάθηση, ενώ συμβάλλει στην εφαρμογή της ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής, καθώς και στην πολιτική για το ευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών (ΔΕΔ-Μ). Οι τρέχουσες εργασίες δείχνουν ότι αυτή η μακροπεριφερειακή προσέγγιση προσθέτει ένα νέο πρακτικό στοιχείο συνεργασίας στην πρόοδο που επιτυγχάνεται.

2. Προς ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο

Απέναντι στους σημερινούς περιορισμούς των κρατικών προϋπολογισμών οι καινοτόμοι προσεγγίσεις που μπορούν να βελτιστοποιήσουν τη χρήση των διαθέσιμων κεφαλαίων και των πολιτικών κατέχουν ζωτική σημασία. Η μακροπεριφερειακή προσέγγιση οριοθετεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που υπερβαίνουν το εθνικό επίπεδο, αλλά είναι και υπερβολικά ιδιόμορφες για την ΕΕ-27.

Για να αποκτήσει η στρατηγική καλύτερη στόχευση και κατεύθυνση, είναι απαραίτητο να καθοριστούν με μεγαλύτερη σαφήνεια οι βασικοί της στόχοι και να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίο θα επιτευχθούν. Συνεπώς, η παρούσα ανακοίνωση προβλέπει τρεις **συνολικούς στόχους** της στρατηγικής· ο καθένας συνοδεύεται από δείκτες και επιμέρους στόχους:

- Διάσωση της θάλασσας·
- Σύνδεση της περιοχής· και
- Αύξηση της ευημερίας.

Έτσι, διαμορφώνεται ένα νέο πλαίσιο, εντός του οποίου μπορούν να τηρηθούν οι συστάσεις του Συμβουλίου.

2.1. Πολιτική δέσμευση

Για να διατηρηθεί η πολιτική δέσμευση υψηλού επιπέδου, τα αποτελέσματα της στρατηγικής πρέπει να γίνουν σαφέστερα, τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Όπως ζητήθηκε από το Συμβούλιο, η στρατηγική θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη των διαφόρων συνθέσεων του Συμβουλίου των Υπουργών, ανάλογα με την περίπτωση. Οι πτυχές της στρατηγικής θα πρέπει να αντικατοπτρίζονται στις συζητήσεις για τον προϋπολογισμό και για άλλα θέματα.

Οι περιφερειακοί και οι δημοτικοί φορείς θα πρέπει να συμμετέχουν με πιο ενεργό τρόπο. Οι νέοι κανονισμοί της πολιτικής συνοχής επιλαμβάνονται των θεμάτων αυτών προτείνοντας μακροπεριφερειακές στρατηγικές που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή νέων προγραμμάτων.

Η πολιτική δέσμευση πρέπει να μεταφραστεί σε διοικητική δέσμευση, με την επαρκή στελέχωση και τη συνέχεια του προσωπικού.

2.2. Εναρμόνιση της πολιτικής

Οι πολιτικές απαντήσεις πρέπει να αντικατοπτρίζουν τον εδαφικό χαρακτήρα των προκλήσεων και των ευκαιριών της περιοχής. Οι πολιτικές πρωτοβουλίες πρέπει να είναι συνεκτικές και να προωθούν τις συνέργειες. Ένα καλό παράδειγμα αποτελεί η προτεινόμενη ενσωμάτωση του προβληματισμού για την αλλαγή του κλίματος στην πολιτική συνοχής. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί τακτικά τις εξελίξεις στη χάραξη πολιτικής, έτσι ώστε να διασφαλίσει τη συνοχή με τους στόχους της μακροπεριφέρειας.

Όσο οι σχετικές ομάδες εργασίας του Συμβουλίου και οι επιτροπές του Κοινοβουλίου διατηρούν κατά νου τη μακροπεριφερειακή προοπτική, μπορούν να συμβάλουν ώστε η πολιτική να έχει θετική συμβολή υπό το πρίσμα του εδαφικού αντικτύπου και της συνοχής. Δεδομένου του διατομεακού χαρακτήρα της στρατηγικής, συνιστάται η τακτική παρακολούθησή της από τις διάφορες συνθέσεις του Συμβουλίου.

Μια παρόμοια προσέγγιση απαιτείται επίσης σε τοπικό, περιφερειακό, υποπεριφερειακό και εθνικό επίπεδο, ώστε τις εργασίες πολιτικής να συνοδεύουν ασκήσεις αξιολόγησης σε όλα τα επίπεδα.

2.3. Εναρμόνιση της χρηματοδότησης

Στο σημερινή οικονομική συγκυρία η Επιτροπή τονίζει την ανάγκη να αξιοποιηθούν οι υπάρχοντες ενωσιακοί και εθνικοί δημοσιονομικοί πόροι με αποτελεσματικό τρόπο. Για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της μακροπεριφερειακής χρηματοδότησης, τα κράτη μέλη και άλλοι πάροχοι κονδυλίων θα πρέπει να (επανα)προσδιορίσουν τις προτεραιότητές τους σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής.

Παρά τη σημαντική πρόοδο που διαπιστώθηκε με την έκθεση προόδου της Επιτροπής του Ιουνίου 2011, πρέπει να καταβληθούν και άλλες προσπάθειες. Η στρατηγική θα αποφέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, μόνο εάν συνδεθεί με όλους τους διαθέσιμους πόρους, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας², η διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη», το πρόγραμμα LIFE, προγράμματα για την έρευνα και την καινοτομία, καθώς και για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και την υγεία.

Είναι σημαντικό να επικεντρώσουμε την προσοχή μας τόσο στις οικονομικές όσο και στις διαρθρωτικές αλλαγές που συνεπάγεται η ευθυγράμμιση αυτή. Οι αρχές διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων στην περιοχή θα πρέπει να υιοθετήσουν μια πιο ευέλικτη προσέγγιση, που να επιτρέπει, για παράδειγμα, τη χρηματοδότηση μακροπρόθεσμων σχεδίων, και την παροχή κεφαλαίων εκκίνησης. Τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα πρέπει να λάβουν μια ισχυρότερη διακρατική διάσταση, καθώς τα προγράμματα εδαφικής συνεργασίας από μόνα τους δεν θα είναι αρκετά. Πρέπει να συνεχιστούν οι εργασίες σχετικά με το πλαίσιο μιας διευκόλυνσης εφαρμογής, με την οποία θα εξασφαλιστεί η συμμετοχή διεθνών

² Το ταμείο αυτό πρόκειται να μετατραπεί στο «Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας», σύμφωνα με τις προτάσεις της Επιτροπής για τη νέα περίοδο χρηματοδότησης.

χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, άλλων χρηματοδοτών και του ιδιωτικού τομέα, έτσι ώστε να αυξηθεί το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των διαθέσιμων πόρων.

Αναλήφθηκαν σημαντικές ενέργειες για να βελτιωθεί η υποστήριξη της μακροπεριφερειακής προσέγγισης στο δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020. Παρότι η στρατηγική άρχισε στα μέσα της περιόδου προγραμματισμού το 2009 και οι δυνατότητές της να επηρεάσει το περιεχόμενο των προγραμμάτων ήταν περιορισμένες, στις προτάσεις της πολιτικής συνοχής για την επόμενη περίοδο προγραμματισμού περιλαμβάνονται σαφείς στρατηγικοί και πρακτικοί σύνδεσμοι. Κατά την κατάρτιση συμβάσεων εταιρικής σχέσης και επιχειρησιακών προγραμμάτων, σε περιφερειακό, εθνικό, διασυνοριακό και διεθνικό επίπεδο, πρέπει να είναι παρόντες οι μακροπεριφερειακοί στόχοι και προτεραιότητες. Η απαίτηση να επικεντρώνεται η χρηματοδότηση σε περιορισμένο αριθμό θεματικών τομέων, σχετικών με τη στρατηγική, υποστηρίζει επίσης την επίτευξη απτών αποτελεσμάτων.

Είναι απαραίτητο οι παράγοντες σε όλα τα επίπεδα να αρχίσουν να εξετάζουν, το ταχύτερο δυνατόν, τρόπους και προτεραιότητες για την εναρμόνιση των κονδυλίων την προσεχή περίοδο χρηματοδότησης, λαμβάνοντας υπόψη το σχέδιο δράσης και τους στόχους που προσδιορίζονται στο επίπεδο της στρατηγικής και των τομέων προτεραιότητας.

2.4. Διακυβέρνηση

Η πειραματική φύση της στρατηγικής και η στήριξη από μια ιδιαίτερα ευρεία κοινότητα ενδιαφερομένων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι τοπικές και περιφερειακές αρχές, τα αρμόδια εθνικά υπουργεία, οι υπηρεσίες της Επιτροπής, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εκπρόσωποι του ιδιωτικού τομέα και ΜΚΟ, απαιτεί μια ανοιχτή αλλά και αποτελεσματική δομή διακυβέρνησης.

Με βάση τη μέχρι σήμερα εμπειρία, το Συμβούλιο ζητεί τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων κρατών μελών για «να διευκρινιστούν [...] οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των βασικών εκτελεστικών παραγόντων³ στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, προκειμένου να της δοθούν διαφανείς κατευθύνσεις σχετικά με τα καθήκοντά τους και να διευκολυνθεί το έργο τους για την υλοποίηση της στρατηγικής».

Σε συνεργασία με τα παραπάνω ενδιαφερόμενα μέρη, η Επιτροπή καθόρισε τους βασικούς ρόλους και τα αντίστοιχα καθήκοντα για καθεμία από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες⁴. Πρέπει να εξασφαλιστεί η κατάλληλη διοικητική ικανότητα, όχι όμως προς όφελος της στρατηγικής και εις βάρος άλλων προτεραιοτήτων, αλλά για να υποστηριχτεί μια πιο συνεκτική προσπάθεια.

- Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τον γενικό συντονισμό της στρατηγικής. Διευκολύνει τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, παρακολουθεί, υποβάλλει εκθέσεις και αξιολογεί την πρόοδο που επιτελείται σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.

³ Εθνικά σημεία επαφής (ΕΣΕ), Συντονιστές τομέων προτεραιότητας (ΣΤΠ), Επικεφαλής οριζόντιων δράσεων (ΕΟΔ), Επικεφαλής εμβληματικών έργων (ΕΕΕ).

⁴ Όλες οι λεπτομέρειες διατίθενται στον δικτυακό τόπο της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας.

- Τα εθνικά σημεία επαφής, που ορίζονται από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, είναι υπεύθυνα για τον γενικό συντονισμό της στρατηγικής και τη στήριξη της εφαρμογής της στη χώρα τους αλλά και σε γενικότερο επίπεδο.
- Το σχέδιο δράσης της στρατηγικής περιλαμβάνει τομείς προτεραιότητας και οριζόντιες δράσεις, που έχουν συμφωνηθεί μετά από εκτεταμένες διαβουλεύσεις. Για τον συντονισμό των προτεραιοτήτων αυτών και για να εξασφαλιστούν εγκαίρως αποτελέσματα, οι συντονιστές των τομέων προτεραιότητας και οι επικεφαλής των οριζόντιων δράσεων παρακολουθούν την εφαρμογή των σχεδίων στον τομέα τους, ενώ παράλληλα προωθούν τον μακροπεριφερειακό αντίκτυπο και τη διάδοση των αποτελεσμάτων.
- Οι επικεφαλής εμβληματικών έργων που μετουσιώνουν τους γενικούς στόχους ενός τομέα προτεραιότητας σε συγκεκριμένες δραστηριότητες οι οποίες διαθέτουν καθορισμένους επικεφαλής καθώς και συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα, έχουν την άμεση ευθύνη για τη διευκόλυνση της πρακτικής επί τόπου εφαρμογής.

Επιπλέον, μια ομάδα υψηλού επιπέδου (ΟΥΕ) από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών της ΕΕ συνέρχεται τακτικά για να συμβουλευεί την Επιτροπή σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής, αποτελώντας έτσι ένα βήμα διεξαγωγής σημαντικών καθοδηγητικών συζητήσεων και εδραίωσης της στρατηγικής σε πανευρωπαϊκή κλίμακα. Η Επιτροπή θα προωθήσει τη διεξαγωγή κοινών συνεδριάσεων με την ομάδα υψηλού επιπέδου για τη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή του Δούναβη, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Πράγματι, η συνεργασία με την περιοχή του Δούναβη, και με άλλες περιφερειακές πρωτοβουλίες στον Ατλαντικό, στην Αρκτική και αλλού πρέπει να ενισχυθεί. Μπορούν επίσης να διοργανωθούν συνεδριάσεις με άλλους φορείς, όπως είναι η ομάδα υψηλού επιπέδου της εταιρικής σχέσης για τις μεταφορές και την υλικοτεχνική υποστήριξη στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης (NDPTL).

Για την ενίσχυση της διοικητικής βιωσιμότητας, θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί το δυναμικό των Ευρωπαϊκών Ομίλων Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), ως εργαλείο είτε στο επίπεδο της στρατηγικής είτε για τους επιμέρους τομείς προτεραιότητας.

2.5. Συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα

Για να επιτύχει η στρατηγική, χρειάζεται τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων. Η συμμετοχή αυτή θα πρέπει να έχει τόσο θεωρητικό χαρακτήρα, καθώς οι διάφοροι φορείς θα επηρεάζουν τη γενικότερη ανάπτυξη της στρατηγικής (για παράδειγμα συμμετέχοντας στις σχετικές διαβουλεύσεις για την εσωτερική αγορά) όσο και πρακτικό χαρακτήρα, συμβάλλοντας στην εφαρμογή της (για παράδειγμα μέσω έργων για την ψηφιακή αγορά).

Η συμμετοχή αυτή πρέπει να αξιοποιηθεί. Ένας ουσιαστικότερος διάλογος μεταξύ της Επιτροπής, των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, των ενώσεων εμπορικών επιμελητηρίων, της συνομοσπονδίας των βιομηχανιών, των περιφερειακών ομάδων έρευνας και καινοτομίας και των ΜΚΟ (π.χ. Φόρουμ για την ανάπτυξη της Βαλτικής) θα πρέπει, για παράδειγμα, να έχει μεγαλύτερη απήχηση στην επιχειρηματική κοινότητα. Θα πρέπει να ενθαρρυνθούν η διοργάνωση στοχευμένων εκδηλώσεων, η σύμπλευση συμφερόντων της στρατηγικής με συμφέροντα του ιδιωτικού τομέα, καθώς και η διενέργεια εξειδικευμένων διαβουλεύσεων σχετικά με στρατηγικά θέματα.

2.6. Γειτονικές χώρες, περιφερειακοί και διεθνείς οργανισμοί

Παρόλο που η στρατηγική επικεντρώνεται στην ΕΕ, η επιτυχία της εξαρτάται από την καλλιέργεια στενής και εποικοδομητικής συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες. Με τη βοήθεια που παρέχουν οι υφιστάμενες πλατφόρμες⁵ η συνεργασία αυτή θα πρέπει να ενισχυθεί, ιδίως με τη Ρωσική Ομοσπονδία. Με τις πλατφόρμες αυτές και με σκοπό να αποφευχθεί η επικάλυψη εργασιών, οι κοινές προτεραιότητες θα πρέπει να μετατραπούν σε συγκεκριμένες δράσεις.

Για παράδειγμα, ο συνεχής διάλογος με το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών θα εξασφαλίσει μια πιο συντονισμένη αξιοποίηση των ανθρώπινων και των χρηματοοικονομικών πόρων. Κατά τον ίδιο τρόπο, η αδιάλειπτη συνεργασία με την Επιτροπή του Ελσίνκι (HELCOM) θα ενισχύσει την εφαρμογή του σχεδίου δράσης της στρατηγικής καθώς και το σχέδιο δράσης της HELCOM για τη Βαλτική Θάλασσα.

2.7. Αύξηση της ευαισθητοποίησης

Χρειάζεται να υπάρξει μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με την προσέγγιση της στρατηγικής και τα αποτελέσματα που θα προσπορίσει. Τόσο η Επιτροπή όσο και το Συμβούλιο υπογραμμίζουν την ανάγκη αυτή. Η ευαισθητοποίηση αυτή θα πρέπει να γίνει από την Επιτροπή και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη μέσω ενός όσο το δυνατόν ευρύτερου φάσματος παραγόντων και οδών επικοινωνίας. Πρέπει να υπάρξει ηλεκτρονική ανταλλαγή εμπειριών και ορθών πρακτικών, για παράδειγμα, μέσω της ανάπτυξης μιας διαδικτυακής πύλης που θα συνδέει τους σχετικούς διαδικτυακούς τόπους, έτσι ώστε να βελτιωθεί η πρόσβαση σε πληροφορίες χρηματοδότησης, σε ευκαιρίες σύναψης σχέσεων και σε σχέδια δημιουργίας ομάδων (clusters). Η νέα έμφαση στους γενικούς στόχους, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική προβολή δεικτών και επιμέρους στόχων που περιγράφονται παρακάτω, θα παρουσιάσει με σαφήνεια το νόημα της στρατηγικής.

2.8. Σύστημα παρακολούθησης

Το Συμβούλιο ζήτησε «ένα σύστημα ρεαλιστικών και εφικτών επιμέρους στόχων και δεικτών». Η Επιτροπή προτείνει τους τρεις γενικούς στόχους που αναφέρθηκαν: Διάσωση της θάλασσας· Σύνδεση της περιοχής· Αύξηση της ευημερίας.

Οι στόχοι αυτοί συμπληρώνονται από μια σειρά δείκτες και επιμέρους στόχους. Οι στόχοι αυτοί, που αποτελούν προϊόν εκτεταμένων διαβουλεύσεων, είναι νέοι, αλλά απορρέουν από υφιστάμενες πολιτικές και μακροπρόθεσμα σχέδια και παρέχουν τη βάση για μια πιο αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Η Επιτροπή προτείνει να εισαχθούν σε ένα αναθεωρημένο σχέδιο δράσης μαζί με όσες τροποποιήσεις κρίνονται απαραίτητες, όπως ιδίως ελάχιστα όρια για τους επιμέρους στόχους, το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο στενής παρακολούθησης από την Επιτροπή μέσω της υποβολής εκθέσεων.

Τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να υποβάλουν δείκτες και επιμέρους στόχους για τον κάθε τομέα προτεραιότητας, καθώς και ενδιάμεσους στόχους και σημεία αναφοράς για την

⁵ Όπως είναι η Βόρεια Διάσταση, το Συμβούλιο των Κρατών της Βαλτικής, το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών, η Επιτροπή του Ελσίνκι, το δίκτυο για το όραμα και τις στρατηγικές γύρω από τη Βαλτική Θάλασσα (VASAB), η υποπεριφερειακή συνεργασία των κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (BSSSC), η Ένωση Πόλεων της Βαλτικής (UBC) και το BONUS – Πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης στη Βαλτική Θάλασσα (πρωτοβουλία βάσει του άρθρου 185).

επίτευξη των γενικών στόχων. Αυτό θα διευκολύνει την επικοινωνία με το ευρύτερο κοινό και θα δώσει στρατηγική κατεύθυνση στην επανεξέταση του σχεδίου δράσης της στρατηγικής, έτσι ώστε να δοθεί προτεραιότητα στην επιλογή των καλύτερων σχεδίων και στη διενέργεια αξιολόγησης, όπως επίσης και για τη σαφέστερη επικοινωνία των επιτευγμάτων της στρατηγικής.

3. Επιχειρησιακή ικανότητα του νέου πλαισίου

Οι στόχοι «Διάσωση της θάλασσας», «Σύνδεση της περιοχής» και «Αύξηση της ευημερίας» προσφέρουν ένα σαφές πλαίσιο για τα μεγάλα θέματα της Βαλτικής και της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κύριων στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

3.1. Διάσωση της θάλασσας

Ο γενικός περιβαλλοντικός στόχος για τη Βαλτική Θάλασσα είναι να επιτευχθεί η καλή περιβαλλοντική κατάσταση μέχρι το 2020, όπως απαιτείται από την οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, καθώς και η διατήρησή της σε ικανοποιητική κατάσταση δυνάμει της οδηγίας για τους οικοτόπους σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα και τους σχετικούς στόχους έως το 2021, όπως απαιτείται από το σχέδιο δράσης της HELCOM για τη Βαλτική Θάλασσα.

Η αυστηρότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ έχει πρωταρχική σημασία για τον στόχο «Διάσωση της θάλασσας», για παράδειγμα όσον αφορά τη βιοποικιλότητα, τους οικοτόπους, την αλιεία και τον ευτροφισμό, τομείς στους οποίους σημειώνονται καθυστερήσεις όσον αφορά την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, της οδηγίας για την προστασία από νιτρορρύπανση και της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα.

Το 2011 σύμφωνα με την αξιολόγηση για τη Βαλτική Θάλασσα του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση, παρότι η Βαλτική συνεχίζει να αποτελεί μια από τις πιο μολυσμένες θάλασσες στον κόσμο και η κακή κατάστασή της απειλεί την ποιότητα ζωής των 80 εκατομμυρίων κατοίκων που ζουν στην περιοχή, η ενίσχυση των προσπαθειών φέρνει αποτελέσματα, έστω και αν πρέπει να γίνουν πολλά ακόμη.

Η πιο συντονισμένη προσέγγιση που εισάγει η στρατηγική μπορεί τώρα να ενισχύσει τις προσπάθειες αυτές.

- Χρειάζεται **σταθερή πολιτική δέσμευση υψηλού επιπέδου**, προκειμένου οι περιβαλλοντικές προτεραιότητες να μετουσιωθούν σε δράσεις, καθώς και για να εφαρμοστεί καλύτερα η υπάρχουσα νομοθεσία. Για παράδειγμα, οι συστάσεις που έγιναν με το εμβληματικό σχέδιο για την αφαίρεση των φωσφορικών αλάτων από τα απορρυπαντικά πρέπει τώρα να λαμβάνονται υπόψη στη νέα νομοθεσία των κρατών μελών.
- **Η εναρμόνιση των πολιτικών με τη στρατηγική** –για παράδειγμα για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών θεμάτων (συμπεριλαμβανομένων των σχετικών αποτελεσμάτων της έρευνας) σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής, όπως είναι οι πολιτικές μεταφορών, γεωργίας και βιομηχανίας– διευκολύνει επίσης την επίτευξη μιας υγιούς θάλασσας και την επαρκή προστασία των ακτών. Ο διατομεακός σχεδιασμός πολιτικής προϋποθέτει ότι όλοι οι τομείς

αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες που συμφωνήθηκαν για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας σε συνάρτηση με τις τοπικές ανάγκες. Σχετικά παραδείγματα είναι τα ειδικά γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως οι ζώνες ανάσχεσης κατά μήκος ποταμών και υγροτόπων ή η καλύτερη διαχείριση των ζωικών αποβλήτων. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όταν ενέκρινε τη στρατηγική το 2009, απεύθυνε έκκληση για την αυστηρή ευθυγράμμιση της με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική.

- **Η καλύτερη ευθυγράμμιση των χρηματοδοτικών πόρων** με τους στόχους της στρατηγικής είναι ιδιαίτερα σημαντική για την επίτευξη των στόχων στους τομείς του περιβάλλοντος και του κλίματος. Το μέγεθος των προβλημάτων στη Βαλτική Θάλασσα είναι υπερβολικά μεγάλο για να αντιμετωπιστούν από μία και μόνο χώρα, οποιαδήποτε κι αν είναι αυτή. Για παράδειγμα, για να μειωθεί ο αριθμός των νεκρών ζωνών στη Βαλτική, οι οποίες σήμερα καλύπτουν έως και το ένα έκτο του πυθμένα λόγω των υπερβολικών ποσοτήτων θρεπτικών στοιχείων, χρειάζεται να ενισχυθούν οι συντονισμένες επενδύσεις σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της απομάκρυνσης του φωσφόρου και του αζώτου.
- Είναι ανάγκη **να αναπτυχθούν στενότερες εταιρικές σχέσεις**, για παράδειγμα μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων και των ερευνητικών ιδρυμάτων και άλλων ενδιαφερομένων, όπως είναι οι πλοιοκτήτες, τα λιμάνια, οι εταιρίες εφοδιασμού και οι ΜΚΟ, για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής, όπως η καθαρή και ασφαλής ναυσιπλοΐα. Προς το παρόν, η έντονη κυκλοφορία πλοίων επιδεινώνει τα προβλήματα που προκαλούν οι υπερβολικές ποσότητες θρεπτικών στοιχείων και επικίνδυνων ουσιών από χερσαίες πηγές μέσω της ρύπανσης του αέρα, των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, των απορρίψεων πετρελαίου και άλλων αποβλήτων, και της εισαγωγής ξένων οργανισμών. Η ανάληψη κοινών προσπαθειών είναι δυνατό να επιτρέψει σε ιδιωτικούς φορείς να κατανοήσουν καλύτερα τους κανονισμούς και τα πρότυπα, και παράλληλα να εξασφαλίσει στον δημόσιο τομέα πρόσβαση σε άμεσες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες και τις ανάγκες της αγοράς.
- **Η σύσφιγξη της συνεργασίας με τις γειτονικές χώρες**, ιδίως τη Ρωσία, είναι απαραίτητη, για παράδειγμα για τους στόχους της στρατηγικής που αφορούν την αποτελεσματικότερη και πιο συμβατή θαλάσσια επιτήρηση, καθώς και για την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντιμετώπιση καταστροφών στη θάλασσα και στην ξηρά. Το καλό παράδειγμα της κοινής επιτήρησης στον Κόλπο της Φινλανδίας θα πρέπει να επεκταθεί στο σύνολο της Βαλτικής Θάλασσας.
- **Ο προσδιορισμός κοινών προτεραιοτήτων με περιφερειακούς και διεθνείς οργανισμούς**, όπως η HELCOM, θα στηρίξει, για παράδειγμα, τις προσπάθειες αντιμετώπισης των επιπτώσεων από επικίνδυνες ουσίες και καταστροφικές αλιευτικές μεθόδους για τη βιοποικιλότητα, περιλαμβανομένης της παράνομης, άναρχης και λαθραίας αλιείας, με τις αρνητικές συνέπειες που αυτή προκαλεί στα ψάρια και την ανθρώπινη υγεία. Οι επικίνδυνες ουσίες είναι ιδιαίτερα επιβλαβείς για το οικοσύστημα της Βαλτικής Θάλασσας λόγω των υφάλμυρων υδάτων της και του αργού ρυθμού ανανέωσής τους (πάνω από 30 έτη). Η επίδραση των κλιματικών αλλαγών πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη για την προώθηση της ποικιλίας και της υγείας της άγριας χλωρίδας και πανίδας.

Με τους τρόπους αυτούς το νέο πλαίσιο για τη στρατηγική ενισχύει τις προσπάθειες για τη διάσωση της θάλασσας. Οι ευκαιρίες και τα εργαλεία που παρέχονται από την άποψη αυτή πρέπει τώρα να αξιοποιηθούν πλήρως στην περιοχή.

Συνεπώς, προκειμένου να διασφαλιστεί η αυστηρή παρακολούθηση του παραπάνω ενισχυμένου πλαισίου, η Επιτροπή προτείνει να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι **δείκτες και επιμέρους στόχοι** για τη μέτρηση της προόδου προς τη διάσωση της θάλασσας:

1. Καθαρότητα των υδάτων, η οποία υπολογίζεται με την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης έως το 2020 και με τη μείωση των θρεπτικών φορτίων, σύμφωνα με τους επιμέρους στόχους και τους δείκτες που θα προσδιοριστούν στη μελλοντική αναθεώρηση της οδηγίας-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (ΟΠΘΣ) και στο επικαιροποιημένο σχέδιο δράσης της HELCOM για τη Βαλτική Θάλασσα (ΣΔΒΘ) το 2013·
2. Πλούτος και υγεία της άγριας γλωρίδας και πανίδας, έως το 2020, που μετρώνται με βάση τις βελτιώσεις στο καθεστώς βιοποικιλότητας και υγείας των οικοσυστημάτων, και, όσον αφορά τα αλιευτικά αποθέματα, σύμφωνα με τους επικαιροποιημένους στόχους που θα καθοριστούν από την HELCOM το 2013 και από την αναθεώρηση της οδηγίας-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική·
3. Έγκαιρη έγκριση του επικαιροποιημένου σχεδίου δράσης της HELCOM για τη Βαλτική Θάλασσα το 2013 και πλήρης εφαρμογή έως το 2021·
4. Καθαρή ναυσιπλοΐα, η οποία μετράται με την εξάλειψη των λαθραίων απορρίψεων έως το 2020, και ασφαλής ναυτιλία, η οποία μετράται με τη μείωση του αριθμού των ατυχημάτων κατά 20% έως το 2020 σε σύγκριση με το αντίστοιχο επίπεδό τους το 2010·
5. Κατάρτιση διασυνοριακών, θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων που βασίζονται στο οικοσύστημα σε όλη την περιοχή έως το 2015·
6. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με την υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου και προγράμματος προστασίας έως το 2020.
7. Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των αρχών θαλάσσιας επιτήρησης με την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και της συντονισμένης δράσης για την καλύτερη ευαισθητοποίηση και αποτελεσματικότητα στη Βαλτική Θάλασσα έως το 2015.

3.2. Σύνδεση της περιοχής

Λόγω των μεγάλων αποστάσεων, των δυσχερών κλιματικών συνθηκών και της χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας πολλές περιοχές της ανατολικής Βαλτικής και της Βόρειας Φινλανδίας και της Σουηδίας εξακολουθούν να διακρίνονται από τα χαμηλότερα ποσοστά προσπελασιμότητας σε όλη την Ευρώπη. Πέραν του υψηλού κόστους και της χαμηλής ενεργειακής απόδοσής τους, οι εν λόγω ελλείπουσες ζεύξεις αποτελούν φραγμούς για την εσωτερική αγορά, καθώς και για τον στόχο της εδαφικής συνοχής.

Οι τομείς προτεραιότητας που συμβάλλουν στον στόχο «Σύνδεση της περιοχής» της στρατηγικής μπορούν να κάνουν χρήση του ανανεωμένου πλαισίου στρατηγικής για την εξεύρεση εδαφικών λύσεων που να είναι έξυπνες, διατηρήσιμες και χωρίς αποκλεισμούς.

- Η **υψηλού επιπέδου πολιτική δέσμευση** είναι ιδιαίτερα σημαντική, για παράδειγμα, προκειμένου να διευκολυνθούν οι εργασίες του σχεδίου διασύνδεσης

της βαλτικής αγοράς ενέργειας, με στόχο να εξασφαλιστεί η περιφερειακή ενεργειακή υποδομή για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την καλύτερη ασφάλεια της παροχής ενέργειας. Το θέμα αυτό αφορά τόσο τις έγκαιρες επενδύσεις όσο και τις μεταρρυθμίσεις της αγοράς.

- **Η καλύτερη ευθυγράμμιση των πολιτικών** θα διευκολύνει τη δημιουργία ενός γνήσιου πολυτροπικού μακροπεριφερειακού δικτύου μεταφορών. Τα αρμόδια υπουργεία είναι ανάγκη να εξασφαλίσουν πιο συνεκτικές πολιτικές στους τομείς των μεταφορών, της ναυτιλίας, του περιβάλλοντος και των κλιματικών αλλαγών, από κοινού με την Επιτροπή, την εταιρική σχέση για τις μεταφορές και την υλικοτεχνική υποστήριξη στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης και άλλα περιφερειακά όργανα.
- Για ένα βιώσιμο και συνολικό δίκτυο υποδομών, το οποίο να γεφυρώνει τις συνεχιζόμενες διαιρέσεις Ανατολής-Δύσης και Βορρά-Νότου στην περιοχή, είναι απαραίτητο **να ευθυγραμμιστούν καλύτερα οι χρηματοδοτικοί πόροι** με τη στρατηγική, καθώς και να αναπτυχθούν **στενότεροι δεσμοί με τις γειτονικές χώρες**. Ο καλύτερος σχεδιασμός και συντονισμός της ανάπτυξης και της χρηματοδότησης των υποδομών είναι αναγκαίος για την εφαρμογή των έργων προτεραιότητας. Αυτό θα πρέπει να γίνει εντός των κατευθυντήριων γραμμών του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών και με την πλήρη αξιοποίηση, για παράδειγμα, της πλατφόρμας και των κεφαλαίων της εταιρικής σχέσης για τις μεταφορές και την υλικοτεχνική υποστήριξη στο πλαίσιο της Βόρειας Διάστασης που διατίθενται μέσω της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη» και του πλαισίου του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών.

Εστιάζοντας τις μακροπεριφερειακές προσπάθειες στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και στη δημιουργία ενός εξυπνότερου και αποδοτικότερου, ως προς τη χρήση των πόρων, συστήματος μεταφορών και ενέργειας, ο στόχος «Σύνδεση της περιοχής» είναι σύμφωνος με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, καθώς και τις σχετικές εμβληματικές πρωτοβουλίες. Πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τις νέες προτάσεις της πολιτικής συνοχής, ιδίως για την ανάπτυξη της διασυνοριακής υποδομής. Στα εξωτερικά σύνορα, θα πρέπει να υποστηριχτεί ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, του εξοπλισμού και των συστημάτων που διαθέτουν τα τελωνεία της ΕΕ, καθώς και η ανάπτυξη των διοικητικών τους ικανοτήτων. Επιπλέον, πρέπει να δοθεί προσοχή στην ανθεκτικότητα της υποδομής για την αντιμετώπιση φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών.

Προκειμένου να δοθεί η δέουσα συνέχεια, η Επιτροπή προτείνει να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι **δείκτες και επιμέρους στόχοι** για την καταμέτρηση της προόδου που συντελείται:

1. Καλύτερη και βιώσιμη εσωτερική και εξωτερική συνδεσιμότητα της περιοχής, μείωση του χρόνου διαδρομής και του χρόνου αναμονής στα εξωτερικά σύνορα, με την υποστήριξη της διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», που καταμετράται με την ολοκλήρωση και των επτά χερσαίων και θαλάσσιων έργων προτεραιότητας του διευρωπαϊκού δικτύου μεταφορών (ΔΕΔ-Μ) που αφορούν την περιοχή, για παράδειγμα, της σταθερής ζεύξης του Fehmarn Belt έως το 2020 και της σιδηροδρομικής γραμμής Βαλτικής έως το 2024.
2. Διασύνδεση των ενεργειακών αγορών των κρατών της Βαλτικής με την υπόλοιπη περιοχή σύμφωνα με το σχέδιο διασύνδεσης της αγοράς ενέργειας της Βαλτικής, που

καταμετράται με βάση την πλήρη και περιβαλλοντικά βιώσιμη διασύνδεση των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας έως το 2015.

3. Ενισχυμένη συνεργασία για την από κοινού διασυνοριακή διαχείριση καθώς και τον προγραμματισμό και υλοποίηση των υποδομών, περιλαμβανομένων των υποδομών σε θαλάσσιες περιοχές.

3.3. Αύξηση της ευημερίας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει οικονομικές δυσκολίες. Στην έκθεση σχετικά με την κατάσταση της περιοχής για το 2011, μια ετήσια έκθεση αξιολόγησης για την ανταγωνιστικότητα και τη συνεργασία σε όλη την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας⁶, αναφέρεται ότι, ύστερα από ένα έτος ανάπτυξης στα περισσότερα τμήματα της περιοχής, οι προοπτικές της περιοχής συρρικνώνονται. Η έκθεση τονίζει την αλληλεξάρτηση των οικονομιών της ΕΕ, καθώς και τη σημασία της συνεργασίας για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη.

Μέσω του ανανεωμένου πλαισίου στρατηγικής, ο στόχος «Αύξηση της ευημερίας» ενισχύει τα μέτρα για την επιστροφή στην ανάπτυξη σύμφωνα με τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ενδυναμώνει την ανάπτυξη και την εφαρμογή της πολιτικής, εστιάζοντας με σαφέστερο τρόπο στην ανάπτυξη και την απασχόληση και παρέχοντας τη δυνατότητα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να λαμβάνουν υπόψη τους μια πιο πιστή συνολική εικόνα των συνυφασμένων ή αντικρουόμενων τάσεων. Είναι απαραίτητη η επίδειξη αμέριστης **πολιτικής δέσμευσης** για την ταχεία μεταφορά της νομοθεσίας της ΕΕ, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η σωστή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η δέσμευση αυτή έχει κρίσιμη σημασία, καθώς οι περισσότερες εμπορικές συναλλαγές συντελούνται εντός της μακροπεριφέρειας.

- **Η εναρμόνιση της πολιτικής** θα διασφαλίσει τη συνεκτική ανάπτυξη των βασικών τομέων, όπως είναι η γεωργία, η αγροτική ανάπτυξη (συμπεριλαμβανομένης της δασοκομίας), καθώς και η αλιεία. Η μεταρρύθμιση της κοινής αλιευτικής πολιτικής αποτελεί παράδειγμα αναθεώρησης πολιτικής σε συνέχεια της σύστασης της στρατηγικής όσον αφορά την αποκεντρωμένη και κατά τόπους προσαρμοσμένη διαχείριση της αλιείας.
- Η προώθηση μιας Ένωσης καινοτομίας για το σύνολο της Βαλτικής Θάλασσας **ευθυγραμμίζει τη χρηματοδότηση** μέσω μιας προγραμματικής προσέγγισης. Οι πόροι που διατίθενται για την έρευνα και την καινοτομία πρέπει να αυξηθούν και να προαχθεί έτσι η έξυπνη εξειδίκευση στην περιοχή, έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες που δημιουργούνται με τον Ορίζοντα 2020.
- Ο **διάλογος μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών**, στον οποίο συμμετέχουν η Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τα εμπορικά επιμελητήρια και η συνομοσπονδία βιομηχανιών θα πρέπει να συμβάλει στην αναβάθμιση της στρατηγικής σημασίας που κατέχει η βιομηχανική πολιτική στην περιοχή. Σύμφωνα με την εμβληματική πρωτοβουλία «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τη νομοθεσία για τις μικρές επιχειρήσεις, η

⁶ Δημοσιεύτηκε από το Φόρουμ για την ανάπτυξη της Βαλτικής, το Σκανδιναβικό Συμβούλιο Υπουργών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

στρατηγική στηρίζει τις ΜΜΕ (τηρώντας παράλληλα τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις) διευκολύνοντας την πρόσβαση στη χρηματοδότηση, βελτιώνοντας τη νομοθεσία και βοηθώντας τις ΜΜΕ να προσαρμοστούν στο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης. Απαιτείται έμφαση στις τεχνολογίες προστασίας του περιβάλλοντος και παραγωγής χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, στις οποίες η περιοχή είναι ισχυρή, αλλά πρέπει να καλλιεργηθούν στενότεροι δεσμοί μεταξύ των πολιτικών και της ανάπτυξης της αγοράς. Θαλάσσιοι τομείς καταλυτικής σημασίας έχουν επίσης το δυναμικό να αναπτυχθούν. Οι δεξιότητες, τα προσόντα και τα εκπαιδευτικά προγράμματα πρέπει να ικανοποιούν τις ανάγκες αυτές.

Επιπλέον, σύμφωνα με την εμβληματική πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» είναι απαραίτητη η διεξαγωγή ουσιαστικότερου διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων σχετικά με τις μελλοντικές προκλήσεις της αγοράς εργασίας, όπως είναι οι δημογραφικές αλλαγές. Στις προκλήσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνονται η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και η μείωση των διαρθρωτικών διαφορών στην περιοχή, καθώς και η μακροπεριφερειακή διάσταση της κοινωνικής ένταξης και της δημόσιας υγείας.

Η κινητικότητα και η ανάπτυξη δεξιοτήτων πρέπει να προωθηθούν μέσω των υφιστάμενων πρωτοβουλιών, όπως το σύστημα ανταλλαγής Nordplus, καθώς και μέσω των σημερινών και μελλοντικών χρηματοδοτικών μέσων, όπως το «Erasmus για όλους» ή η «Νεολαία σε κίνηση». Οι πολιτιστικές ανταλλαγές, θα πρέπει να διευκολυνθούν. Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι ευκαιρίες κινητικότητας των ερευνητών και διάδοσης της καινοτομίας, όπως με το πρόγραμμα BONUS για την έρευνα και την ανάπτυξη στη Βαλτική Θάλασσα. Θα πρέπει να προωθηθεί η συμμετοχή όλων των ηλικιών και των τομέων σε προγράμματα εκπαιδευτικού και επιστημονικού περιεχομένου καθώς και συνεργασίας. Η «κυκλοφορία εγκεφάλων» πρέπει να αποτελέσει τον νέο κανόνα, ενώ θα πρέπει να αποφευχθεί η «διαρροή εγκεφάλων». Όλοι θα πρέπει επίσης να συνεργαστούν για την αντιμετώπιση των λιγότερο επιθυμητών πτυχών της κινητικότητας, την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως της παράνομης διακίνησης και του λαθρεμπορίου.

Σύμφωνα με το ανανεωμένο πλαίσιο, η Επιτροπή προτείνει να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθοι δείκτες και επιμέρους στόχοι για τη μέτρηση της προόδου που πραγματοποιείται:

1. Αύξηση κατά 15% του όγκου του ενδοπεριφερειακού εμπορίου και των διασυνοριακών υπηρεσιών έως το 2020.
2. Αύξηση του αριθμού των ατόμων που συμμετέχουν σε προγράμματα πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, επιστημονικών ανταλλαγών και συνεργασίας κατά 20% από το 2020.
3. Πέρα από τους παραπάνω δείκτες πολιτικής, μπορούν να είναι χρήσιμοι και οι ακόλουθοι γενικότεροι δείκτες, οι οποίοι αντιπαραθέτουν τη στρατηγική με το ευρύτερο πλαίσιο των κοινωνικοοικονομικών εξελίξεων στην περιοχή:
 - α) Η μείωση των ανισοτήτων, που υπολογίζεται με βάση την απόσταση που ανακτούν τα λιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη ως προς το ΑΕγχΠ τους.

- β) Μείωση των ποσοστών ανεργίας, μέσω της επίτευξης του στόχου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για την απασχόληση ποσοστού 75% των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών·
- γ) Γενικές δαπάνες στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, οι οποίες καταμετρώνται με βάση το ποσοστό των επενδύσεων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης και στην καινοτομία, το οποίο θα πρέπει να ανέλθει στο 3% τουλάχιστον μέχρι το 2020 στην περιοχή (στόχος της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»)·
- δ) Επίτευξη των εθνικών επιμέρους στόχων βάσει των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για το κλίμα και την ενέργεια.

4. Βήματα προόδου

Με τη λήψη πρακτικών μέτρων για να ληφθούν υπόψη τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής και η μακροπεριφερειακή δυναμική της, η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας ενισχύει τη χρήση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων. Επιδιώκει να μετουσιώσει την πολιτική δέσμευση σε δέσμευση ανάληψης δράσης σε κάθε θέμα.

Συγκεκριμένα, το αναθεωρημένο πλαίσιο στρατηγικής που ορίζεται ανωτέρω ενισχύει ακόμη περισσότερο την προσπάθεια αυτή. Διευκολύνει την ανάληψη δράσης και την επίτευξη αποτελεσμάτων εστιάζοντας σε τρεις κύριους γενικούς στόχους: τη διάσωση της Βαλτικής Θάλασσας· τη σύνδεση αυτής της μεγάλης περιοχής· και την αύξηση της ευημερίας της. Το πράττει προωθώντας την ανάληψη πολιτικής δέσμευσης, διευκολύνοντας τη στενότερη εναρμόνιση των πολιτικών με τη χρηματοδότηση, και αποσαφηνίζοντας τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων παραγόντων στον εν λόγω τομέα. Προωθεί την καλύτερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων, τη στενότερη συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ και τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και τη βελτίωση της επικοινωνίας. Όλα αυτά, με βάση δείκτες και στόχους, στο πλαίσιο ενός συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης για τη μέτρηση της προόδου στο μέλλον.

Είναι σημαντικό οι συμμετέχουσες κυβερνήσεις και περιφέρειες να ανταποκριθούν στην πρόκληση που συνεπάγεται η εφαρμογή της στρατηγικής δεσμεύοντας επαρκείς πόρους. Είναι επίσης σημαντικό να υπάρξει εγκαίρως ένας προβληματισμός σε όλα τα επίπεδα για την ευθυγράμμιση της χρηματοδότησης κατά την προετοιμασία της επόμενης δημοσιονομικής περιόδου.

Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι το πλαίσιο αυτό αποτελεί μια ολοκληρωμένη και βιώσιμη συμβολή στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, καθώς και στους στόχους της έξυπνης, χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμης ανάπτυξης που θέτει η στρατηγική «Ευρώπη 2020». Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εξετάσει και να εγκρίνει την παρούσα ανακοίνωση.